

TELEGRAFUL ROMÂN.

Telegraful este de două ori pe săptămână: joi și duminică. — Prenumerarea se face în Săbiu la expeditorul foiei; pe afară la c. r. poste, cu bani gață, prin scrisori francate, adresate către expeditor. Prețului prenumerativului pentru Săbiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

Nr 62. ANULU XII.

tru provinciile din Monarchia pe unu ann 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țieri străine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Săbiu, in 9/21 Augustu 1864.

Inseratele se platesc pentru întreaga oră cu 7. cr. și rulu cu litere mici, pentru a două oră cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetiție cu 3 1/2 cr. v. a.

Diet'a transsilvana.

Siedinti'a din 8/20 Iuliu 1864.

(Desbaterea generala asupra legii electorale. Titlulu legii. *)

Dupa ce se citește protocolulu în limb'a germana, după ce pres. recomandă pre dep. R a n n i c h e r că reprezentante alu regimului la proiectulu de lege pentru împărțirea țierei, în fine după ce regalistulu K o r o n k a predă o petițiune a opidului T r a s c â u (Torcozko), pentru de a fi reprezentatu la dieta prin unu deputatu propriu, se continuă desbaterea generala asupra legii electorale, dându-se cuventulu finalu referințiloru respectivi. O b e r t, referint. minorității în cuventu lungu și înositu adescori de aplausele casei, răspunde cu deosebire la 3 puncte, ce s'au imputatu operatului minorității: 1) ca aru fi în contradicere cu sine însuși, 2) ca nu ține sēma naționalitățiloru, și 3) ca cuprinde prea multu, adică cuprinde și regulamentul de afaceri, ce nu se ține de legea electorala. Imputarea d'antăiu, ca aru fi în contradicere cu sine însuși votulu minorității, lasandu de o parte pre regalistii afara, iar de alta parte introducendu pre Episcopii, Superintendintii și rectorii academieloru de drepturi că deputati stabili (nascuti) în dieta, cērcă a o combate cu aceea, ca la reprezentarea classelor numai în privinti'a bisericei și a sciintiei minoritatea n'a pututu află o cale potrivita; dintr'altē și în țierile germano-slavice și în Engliter'a Episcopii și Rectorii universitățiloru sunt reprezentanti ai poporului. Cātu pentru naționalități, — imputarea a două — cu naționalitatea e cu individulu: cu câtu e mai dezvoltatu caracterulu lui, cu atât'a mai mare e prețulu lui; după votulu minorității țier'a aru fi reprezentata cam prin 40 Sasi, 53 Români și 66 Magiaro-Secui, va să dica nu e pisica 'n sacu, dupecum i s'a reflectatu. — La imputarea a treia în fine răspunde citindu pasajulu respectiv din votulu minorității, unde se dice, ca regulamentul afaceriloru nu se pōte desparti de legea dietala, și acēst'a o demustra prin esemplulu acēl'a, ca dreptulu dietei de a propune legi se ține de legea electorala, iar modulu, cum să se realizeze acēstu dreptu, taia în sfer'a regulamentului de afaceri. — Reprezentanti'a intereselor, crede, ca trebuie priimita și pentru aceea, că să nuse faca alege-rile numai după numerulu capetelor (va să dica romanesce: că să nupuce Români deasupra). — În fine combate institutul regalistiloru că unu ce, ce astadi nu mai are nici unu întielesu, că unu lucru necunoscutu și nehotaritu, cu care nici odata nu poti sci, unde stai și cum te aflii, că o institutiune, ce adeseori a fostu spre paguba însuși regimului, în fine că o usia nedreptă, spre a intră regalistii de n u m i t i în senatulu imp. alături cu deputatii alesi.

Refert. comitetului M o g ' a așera și recomandă operatulu majorității și înfrunta pre O b e r t pentru cuventulu celu cutezatu, ca parerea minorității aru trebui să nvinga și pentru aceea, că să nu domnēscă puterea cea cruda.

Venindu la votare, propunerea lui C. S c h m i d t a se amănă desbaterea asupra acestei legi, rămâne în minoritate; apoi se da cuventu lui B i n d e r pentru o observare personala către O b e r t.

P r e s i e d. aduce la sprijinire propunerea lui O b e r t: de a se luă dreptu basa la pertractarea acestei legi operatulu minorității; crede însă, ca bas'a pertractarei este proiectulu comitetului. Dintr'altē fiecare membru dietalu pōte partinire § din proiectulu comitetului ori alu minorității, după cum va află mai bine.

Deschidiendu-se astfel desbaterea speciala, și citindu-se

*) A se vedē art. de lege în nr. 57—59 incl. alu „T. R.“

titlulu proiectului, care O b e r t lu recomandă după minoritate, ceea ce pres. n'o mai aduce la sprijinire fiindu sprijinitu odata votulu minorității întregu, Br. F r i e d e n f e l s chiumă atentiunea casei asupra împregiurării aceleia, ca după regulamentul în valōre, desbaterea meritoria urmăze la citirea a două, iar la citirea a treia se potu face numai modificări stilistice, de aceea diet'a să se unē ca într'acolo, că §§-ii, cari stau în legatura cu împărțirea țierei, să nu se ia de astadata nici la citirea a două; căci altmintre diet'a singura si-lēga mânilē pentru schimbările esentiale, ce aru fi a se face în acēsta privintia, voindu a urcă ori a scadē numerulu deputatiloru.

Dr. T e u t s c h partinesce propunerea Br. Friedenfelds, ilustrandu-o cu esemplulu acēl'a, ca în § 3 se dice, ca diet'a va fi compusa din 125 membri alesi, iar diet'a acēst'a nu o pōte nici decātu hotari, până candu nu va decide mai înainte în privinti'a comunelor acelor'a (Blasiu, Trascău), cari au petitiunatu, spre a fi reprezentate prin câte unu deputatu propriu.

G a i t a n u nu află propunerea Br. Friedenfelds destulu de motivata; căci de si nrulu membriloru dietal nu se pōte defige înainte, totusi regulamentul concede a se face modificări și la citirea a treia.

P r e s. crede, ca propunerea Br. Friedenfelds se întielege de sine, și diet'a aprobēza acēsta parere.

B u t e a n u, basatu pe datin'a de până acum, propune a se dice în locu de proiectu de lege: articulu de lege, și priimindu-se acēst'a, propune mai departe, ca pasajulu privitoriu la activitatea dietei să rămāna afara și să se dica numai: Proiectu de lege despre conchiemarea și compunerea dietei transsilvane; căci activitatea dietei e normata prin diplom'a din 20 Octobru 1860. E sprijinitu.

Dr. T e u t s c h espunendu, ca constitutiunea Transsilvaniei s'a facutu cu 'ncetulu în decurgerea timpului, și ca diet'a presenta, încātu pōte, are datorintia de a se tinē de formele vechi, află, ca testulu minorității corespunde mai multu formulorulu celor vechi, și anume celor din 1790/1, precum și legii electorale provisorie; de aceea partinesce titlulu, după cum l'a stilisatu votulu minorității.

B i n d e r arata, câtu este de greu a detiermuri activitatea dietei transsilvane, ale cărei drepturi în diferite periōde au fostu diferite. Dar este și unu pericolu ascunsu în cuventulu „activitate“; căci de aici ar urmă, ca obiectele, ce nu s'aru cuprinde în sfer'a activității dietei după acēstu articulu de lege, în adevēru nu s'aru tinē de competinti'a acelei'a. De aceea să se lase titlulu articolului de lege mai largu, și anume asiă, cum se află formulatu în votulu minorității.

Eppulu F o g a r a s y propune titlulu astfelu: Legea dietala transsilvana cu privire la X și XI din 1791. E sprijinitu.

L a s s e l partinesce testulu din votulu minorității, adaugendu la cele dise de antevorbitori, ca titlulu unei legi trebuie să corespunda cuprinsului aceleia, — ceea ce în proiectulu majorității nu s'a facutu; căci în totu proiectulu comitetului nu se vorbesce nicaria despre activitatea dietei, de aceea nici în titlu nu pōte fi vorb'a de dens'a.

C. S c h m i d t: Diet'a nu pōte sci înainte, cum va esi acēsta lege; de aceea titlulu trebuie alesu asiă, încātu ori care va fi cuprinsulu legii, titlulu să fia potrivit; deci nu rămāne alt'a, decātu ori să se priimēscă titlulu asiă, după cum l'a formatu minoritatea, ori să se lase titlulu afara până candu va fi legea gață, că să se pōtă acomodă după cuprinsulu legii. — Lui Fogarasy reflectă, ca art. X din 1791 (ca în toti anii să se conchiame diet'a) se numera între legile fundamentale ale țierei și că atare nu pōte fi trasa la indoiēla, pecandu o lege dietala astadi pōte fi asiă, și preste 3—4 ani altmintre. Iar provocarea la art. XI n'o pōte partinire pentru aceea, căci în art. acēst'a, s'au facut schimbări forte esentiale.

Br. Friedenfels înca afla logica propunerea cea dubla a lui C. Schmidt, dar a-si rezervă diet'a acusi punctulu acest'a, acusi acel'a pe mai târziu, crede ca nu e cu scopu si va produce numai incurcaturi. De aceea partinesce propunerea minorității. Ear Eppului Fogarasy raspunde totu cam acelea, ce i-a răspunsu si C. Schmidt, credindu, ca dorintelor lui Fogarasy se va face destula in decurgerea legi.

I. Balomiri înca combate pre Fogarasy si partinesce propunerea minorității.

Dupa mai multe desbateri mai merunte se 'nceie in fine discussiunea asupr'a titlului, ce tînușe vr'o două ore, si la votare

propunerea lui Fogarasy cade, ear propunerea minorității se priimesce cu mica majoritate.

La desbatere urmēza § 1 *) din proiectulu comitetului.

Gulle de parere, ca nu pōte fi vorb'a de aceea, de a statori o lege dietala dupa cele mai nōue teorii, ci de aceea, cum sa corespunda constitutiunea transsilvana legiloru fundamentale de statu si cerintelor tempului presinte. De aceea citarea legi din 1791 n'o afla de lipsa, si propune a se lasă cu totul afara § 1 din proiectulu comitetului. E sprijinitu.

Buteanu sustine acestu §, numai sa se lasē afara provocarea la diplom'a leopoldina, si cuvintele: dupa ce se va fi ascultatu guvernulu regescu. E sprijinitu.

Obert crede, ca § 1 alu comitetului n'are locu aici; căci mai nainte trebuie vorbitu despre esistint'a si compunerea, si apoi numai despre conchiama dietei. De aceea, ce sta in § 1, sa vina numai dupa § 3, ear deca acēst'a nu s'ar primi, atunci recomanda § 3 si 4 din proiectulu minorității (Diet'a se va cenchiamă de Imperatulu in totu anulu—de regula odata. Tempulu si locul adunării lu defige Imperatulu.)

Dr. Tentsch: Proiectulu acest'a de lege trebuie sa se bazeze pe legile fundamentale de statu impreuna cu schimbările adâncu taietōre, cuprinse acolo; tocmai pentru aceea, ce sta odata in aceste legi fundamentale, nu trebuie repetitu.

De aceea partinesce propunerea lui Gull. Ear provocarea la art. X din 1791 n'o afla la locu pentru aceea, pentru ca acolo stau lucruri, ce astadi numai au valōre, d. e. pentru cei ce nu voru veni la dieta se pune pedēpsa de 200 fl. Mai departe aline'a a două a §-lui 1 e in contradicere cu art. X din 1791, unde se dice espresu, ca tempulu si locul adunării dietei lu defige Imperatulu; ear de ascultarea mai nainte a r. Guvernu nu e vorba. De aceea nainte de tōte partinesce propunerea lui Gull, si cadiendu acēst'a, propunerea minorității (punctulu 3 si 4), care in sa urmeze numai dopa § 3.

Refert. Mog'a nu se pōte invoici cu Gull nici cu Obert, ear propunerile lui Buteanu le acceptēza, si astfel modificatu recomanda § 1 dupa proiectulu comitetului.

In fine, dupa ce Fogarasy lauda dreptulu istoricu, si combate pre aceia, cari se inspaimintēza de densulu, si dupa ce intre altele dice si aceea, ca pedēps'a de 200 fl. pentru neintrarea in dieta n'aru fi de prisos, căci astfel pōte n'ar stă gōle scaunele Magiarilor, — fiindu tempulu inaintata, si dint'a se 'nchide.

Siedint'a din 10/22 Iuliu 1864.

Dupa citirea protocolului in limb'a romāna se continua desbaterea asupr'a § 1 din proiectulu comitetului. *)

Celu d'antāiu vorbitoriu este Gaitanu, care afla, ca in privint'a acestui proiectu sunt 3 partide: un'a, carea plecandu din Transsilvani'a s'aru opri oblu la Frankfurt, a două, care aru trage si Transsilvani'a in senatulu imp. redus, si a treia, carea consimte cu elaboratulu comisiunei si este partid'a regimului patriotic (ho! ho!), apoi combate pre Gull si Teutsch si rectifica § 1, dupa cum l'a formulatu comitetulu; in fine afla, ca propunerea lui Buteanu mai nu se deosebesce de a comitetului si asiā recomanda spre primire § 1 din operatulu comisiunei.

Dupa aceea vorbesce Br. Friedenfels, care afla obiectulu destulu de desbatutu si recomanda propunerea minorității, ori apoi a majorității cu modificarea facuta de Butēnu.

In fine dupa ce vorbesce si C. Schmidt respondiendu mai cu sēma lui Gaitanu, recomanda impreuna cu Fabini unu amendementu nou: Diet'a se conchiama prin Mai. Sea c. r. apost. Imperatulu si Marele Principe. Conchiama se face de regula in totu anulu odata. Tempulu si locul adunării si tineri dietei le determina Imperatulu.

Dupa mai multe desbateri formale, privitōre la ordinea votării, la cari iau parte C. Schmidt, Presedintele, M. Binder si Rannicher,

1) propunerea lui Gull cade,

*) A se vedē § lu in nrulu 57 alu „T. R.” Red.)

2) propunerea a l. alui Obert cade,

3) propunerea a l. alui Obert cade,

4) propunerea lui C. Schmidt si Fabini cade,

5) propunerea lui Buteanu se priimesce si astfel § 1, dupa cum e propusu de comitetu, cu amendementulu lui Buteanu devine concludu dietalu.

La § 2, care se citește in tōte 3 limbile,

Obert recomanda § 5 alu minorității, care suna asiā: „Deschiderea, amanarea si inchiderea dietei se va efectui in urm'a ordinatiunei p. n. de către comisarulu r. de dieta denumitu de Imperatulu”; ear Buteanu priimesce primirea neschimbata a § lui dupa proiectulu comitetului.

Ne mai insinuandu-se alti vorbitori, ambe amendementele se aducu la votare: alu lui Obert cade, ear alu lui Buteanu se priimesce.

La § 3, care se citește in tōte 3 limbile,

reg. Filtsch propune a se lasă afara n-rulu deputatilor de 125, si a se dice numai in generalu: Din deputatii alesi prin alegeri directe, alu caroru numeru se vede din § 10. Afara de aceea numerulu acest'a e schimbatiu, dupa cum adeca se voru incuviintia ori nu se voru incuviintia petitiiunile acelor comune, cari ceru a fi reprezentate in dieta prin deputati proprii. Apoi lauda si maresce institutulu regalistoru, si propune a se dice in punctulu b), ca diet'a se va compune dintr'unu numeru, nu preste 40, de fii ai patriei, cari emineza prin possessiune si inteligintia, esperiintia in afacerile publice. merite pentru tron si statu, biserica, sciintia si arta si se chiama de Maiestatea Sea c. r. apostolica in intielesulu egalității de dreptu politice si confessionale, a totoror locuitoriloru tiei, fără distinctiune de religiune si nationalitate, precum si fără privire la stare si nascere, a luā parte la diet'a tiei. E sprijinitu.

Popoviciu partinesce propunerea lui Filtsch, numai sa rămāna afara cuvintele: Fără distingere de religiune si nationalitate.

La s'sel că membru alu comitetului respectiv, si anume că membru alu minorității acestui comitetu, se simte datoriu a sustine si a aperi si in punctulu acest'a principiile minorității. Cātu in specialu pentru institutulu regalistoru, densulu impreuna cu votulu minorității aru voi a se sterge acelu institutu si a se inlocui prin reprezentantii proprietatiloru mari de pamentu, si anume din 4 motive: 1) pentru ca asiā cere principiulu constitutiunalu, cu care nu se unesce că sa intre in dieta membri, ce nu i-au alesu poporulu; 2) pentru ca acēst'a o pretinde dreptulu istoricu, care prin art. XI. din 1791 chiama la demnitatea de regalistu pre nobilimea cea inalta si cu possessiuni mari; 3) acēst'a o pretinde si dreptatea, căci in mânăle nobilimei cei mari este o parte insemnata a pamentului patriei, dens'a cuprinde in viet'a sociala o positiune eminente si escelēza si prin inteligintia si cultura; in fine 4) consideratiunea acēst'a o cere si legislatiunea, ce domnesce in Austri'a, căci chiaru si in senatulu imp. domnesce representatiunea intereselor.

Koronka propune, că § 3 sa sune asiā: Diet'a marelui principatu Transsilvani'a va constă:

a) din deputatii judetieloru si ai orasielor si comunelor indreptatite, ce se voru alege prin alegeri directe; b) din fii ai patriei, cari emineza etc. (că Popoviciu). Se sprijinesce.

Domzsa propune a sună § 3 astfel: Diet'a marelui principatu Transsilvani'a va constă: a) din 125 deputati alesi prin alegere directa, b) din barbati, cari emineza prin posesiune si inteligintia, esperiintia in afacerile publice, menite pentru tron si statu, biserica, sciintia si arta, si fără distingere de religiune si nationalitate suntu chiamati de Mai. Sea c. r. din fii patriei in intielesulu art. XI din a. 1791 a luā parte la dieta.

Schuler-Libloy urmarindu firulu istoricu ajunge la parerea aceea, ca a se infatisia la dietele tiei nu eră atātu unu dreptu, cătu o datorintia a nobilimei, ceea ce se vede de acolo, ca trebuieu sa se puna pedepse pentru cei neascultatori si unoru comune sa li se dea dreptulu, de a nu veni la dieta; de aceea densulu nu se pōte entusiasma pentru o datorintia a nobilimei, care acum e sa trēca in dreptulu altei clase.— Libertatea cetatienēscă se cuprinde astadi intr'aceea, că sa se stavilēscă burocrati'a, că sa se controleze economi'a statului, că sa se conduca intrēga administratiunea statului, spre a servi binelui publicu, că sa avemu scutintia pentru autonomi'a nōstra municipala si comunala. Institutulu regalistoru nu va fi reprezentantia aristocratiei, ci va fi, adeca se va potē face o mmultire a burocratiei. Apoi combate diferite pareri aduse inainte pentru aperiarea institutiunei regalistoru, carea o asemenēza cu o casa de susu a altoru staturi, in ca-

re casa apoi Transsilvania aru ave sistem'a de 2 camere, o sistema, carea unu autoru a numit'o propasirea impedeata ori repasirea inaintata.

Noi avemu in Austria cine sa tina progresului frânele: cas'a magnatiloru, ministeriele, consiliulu de statu; nu ne trebuiesce elementulu acest'a si in dieta.—Trecendu la parerile lui Filtsch, afla, ca aru fi unele puncte de oportunitate, care l'au condusu; căci astadi pôte fi unu regimu de felulu acest'a, mâne de celalaltu, si atunci eata, ca amu lasatu in voi'a regimului, de a alege regalisti de partid'a sea. Dar si in votulu minorității nu se pôte invoî cu pasagele, unde se dice, ca proprietarii cei mari sa formeze unu cercu de alegere in Clusiu, si iarasi, ca directorii academiilor sa fia ex officio membri dietali. In fine se declara inca odata in contr'a institutiunei regalistoru si incheia rogandu pre membrii dietei, a-si aduce aminte, ca sunt reprezentanti ai poporului: grijesca dar de poporu. (Cuventulu e intreruptu adeseori de applause si manifestatiuni de aprobare.)

Desbaterea asupr'a institutului regalistoru cu acest'a inca nu e terminata, ci se amana pe seditia urmatoare, ear acumu se predă prin Br. Friedenfels o petitune a opidului Nocrichiu, ca sa nu i se ia de totu jurisdictiunea politica si judiciala, si se citesce harth'a, prin carea autorulu Kankoffer postesce pre membrii dietei a se abonă la o carte despre armata austriaca, alu cărei venitu curatu se va intrebuinta pentru fundatiunea Gablenziana.

Cu acestea seditia se inchide.

Seditia din 14/26 Iuliu 1864.

Dupa citirea si verificarea protocolului, apoi dupa ce Russu interpelaza pentru propunerea Dr. Ratiu, in fine dupa ce Wittstock interpelaza pentru absintia lui Rosenfeld, ear Branu de Lemeny pentru absintia regalistoru Br. Popu si Baritiu, se continua desbaterea asupr'a institutiunei regalistoru, carea o combate de nou in modu forte aprigu refert. minorității O bert, aretandu neconstitucionalismulu si nepracticitatea eii pe bas'a istoriei si a institutiunilor domnitoare astadi si in alte staturi. Refert. majorității M o g'a apera din respoteri proiectulu majorității, priimindu intr'ensulu modificările proiectate de Filtsch.

Totu de aceste pareri este si Fogarasy, care numai in privintia nrului regalistoru ar dori a se dice, ca acel'a sa nu treca preste jumetatea membriloru alesi; numai sa ne ferimu de democratia. L a d a y partinesce proiectulu regimului, respective alu comitetului.

Apoi ia cuventulu Wittstock, care in discursu lungu, meritoriu si intreruptu adeseori de applause, combate institutulu regalistoru din punctu in punctu. (Mai antaiu nu se pôte invoî cu principiulu acel'a anticonstitutiunali, ca intre alesii poporului sa se mestece si alti membri nealesi. Apoi afla mare deosebire intre a dou'a camera si intre institutulu regalistoru; căci pe candu in tierile cu 2 camere acestea sunt independente un'a de alt'a, pe atunci regalisti s'iedu intre deputati si iau parte la desbaterile si la conclusele loru.—S'a disu mai incolo, ca unu astfelu de amestecu alu regimului in conclusele deputatiloru e tocmai de doritu; la acest'a insa reflecta, ca regimulu are mijloce destule in contr'a prepotintiei deputatiloru: are adeca dreptulu de initiativa, are banc'a regimului deosebita in dieta, are in fine dreptulu de a reiepta legile, ce nu-i sunt pre placere.—S'a disu mai departe, ca tramiterea de regalisti in dieta este unu dreptu maiestaticu; la acest'a reflecta, ca deca aru fi unu dreptu maiestaticu, nu ni s'aru fi datu spre discutare in proiectulu regimului, va sa dica regimulu insusi nu vede intr'ensulu unu dreptu maiestaticu.—

S'a disu iarasi, ca regalisti, ce se afla la diet'a acest'a presinte, se numera intre cei mai buni si mai demni fii ai patriei; acest'a densulu nu o va denega, dar de acolo, ca astadi este asiă, nu se pôte concheia, ca pe venitoriu va fi totu astfelu.—S'a disu iarasi, ca prin institutiunea acest'a a regalistoru s'ar da ocaziune de a se chiama la dieta omeni cu capacitate, cari la alegeri s'au trecut cu vedere urmarea fresca de aci insa aru fi, ca numerulu regalistoru nici sa se marginesca, ca sa pōta intră in dieta tote capacitătile din tiēra.—Asemenea s'au adusu inainte, ca regalisti nu voru fi instrumente orbe ale regimului; la acest'a reflecta, ca in contr'a acelei temeri nu avemu garantia, de ore ce si regimule sunt schimbatiōse, si deca regalisti nu voru fi totdeun'a un'a cu guvernulu, acest'a inca nu e de ajunsu spre a-i rectifică; căci deca stapanitorii cu stapanitii aru fi totdeun'a de o parere, atunci ce lipsa amu mai avē de sistem'a constitutiunali.—S'a disu mai departe, ca ee potu strică 40 de regalisti intre 125. deputati; aici observa, ca potu veni casuri, unde jumetate deputatii sa fia de un'a parere, si jumetate de alt'a; aici votulu decisivu lu au regalisti.—In contr'a regalisti-

loru mai aduce si aceea, ca pe candu dela ablegati se ceru cualificatiunile cutari si cutari, si credintiunile loru trebuie sa se substerna dietei, acest'a la regalisti nu se face, va sa dica suntu done feluri de membri dietali, cari se cumpanesc cu cumpana deosebita si se mesura cu cotu deosebitu. E mai departe in contr'a regalistoru si pentru aceea, pentruca dietele tierci necurmatu s'au plansu asupr'a loru; in fine pentru ca prin acestu institutu se da regimului o arma tare, carea densulu, dupa cum va fi Cancelariulu aulicu transsilvanu, o va intrebuinta totdeun'a in favorea unei natiuni si in nefavorea celorlalte. In sfaristu reflecta la imputarea democratiei, marturisindu-se pre sine insusi a fi democrat, „partisanu alu acelu nobilu democratismu, care va sa faca tote pentru poporu si prin poporu.—Dorescu, dice, unu terenu legalu, unde tote clasele populatiunei tierci sa aiba dreptulu, libertatea si cuventulu liberu de a espime si de a apera dorintiele sele. Mai nu credu, ca acestu democratismu va potē fi cuiva spre imputare, pentruca elu se pôte uni cu cea mai mare loialitate (bravo!); căci cu catu suntu poporele mai fericite, mai multiamite, cu atat'a mai asigurate stau tronulu si dinasti'a. (Bravo!).

Dea crede cine-va, ca a vorbi in contr'a institutului regalistoru si a nu se potē uni cu densulu, este democratismu: atunci, domnii mei! me bucuru, ca sum democrat in societate forte onesta si onorifica. Atunci indata amu sotiu pre ministrulu de statu de Schmerling, care se scie, can'au aflu de bine a introduce in legile dietale ale tieriloru dincolo de Leit'a institutulu regalistoru; atunci me aflu in cea mai frumoasa societate cu toti ministrii si cu tote regimule din Europ'a; căci domnii mei! noi suntemu singuri in lumea constitutiunala cu institutulu nostru de regalisti. Ear deca prin democratismu se intielege aceea, ca sa se dea totu poporului si sa se ia regimului, atunci, domniloru, pôte nu e de lipsa a adhorta aici de densulu; pentruca mai nu credu, sa siēda un singuru partinitoriu alu acestui principiu aici in cas'a acest'a. (Va urmă.)

S a b i i u in 8/20 Augustu. Dupa unu telegramu alu foi „Herm. Ztg.“ de dto Vienn'a 6/18 Augustu, Presiedintelui guvernului regiu transsilvanu si Comissariulu regescu dietalu, Conte C r e n n e v i l l e s'a datu ordinulu corōnei de feru de class'a antai'a.—Acelasi diuaniu aude, ca negociatiunile de pace se voru incepe in Vienn'a in septemān'a venitoare.—Intre deputatii noi dietali aflamu la Gherl'a alesu pre P. Protopopu Sim. Popu M o l d o v a n u.

C o s i o c n'a, Opidulu Colosiu, 6/7 1864. (Intardiatu.) Eri serbaramu diu'a tinerei Esamenului semestralu alu II.-lea din anulu scolasticu 1863/4 in scol'a nostra populara romana gr. res. Si intr'adeveru precum diu'a de eri avu indoita insemnatate, asiă si bucuria nostra a fostu pentru eri duplicata; căci dupace fuseramu oficiose preinsciintati despre termiulu tinerei esamenului de catra P. O. D. Prot. Vas. R o s i e s c u, si dupace dm partea P. O. D-Sale ni se apromise, ca, iertandui justările, va sa ia parte la acestu esamenu, eata ca spre cea mai mare bucuria a nostra Sambata la 6 ore, pre langa tota greutatea drumului din caus'a deselor ploii si viscole, au sositu in midiloculu nostru.—Deci eri, Domineca, la 8 ore incependu-se serbarea cultului divinu, care P. Protopopu, asistatu de Parochulu locului, l'au seversitu, cu care ocaziune s'au santitu si vasele pentru sant'a jertfa, cumperate mai multu din contribui de buna voia, decâtu din cass'a Biserice, P. Protopopu rosti o cuventare corespundătoare dilei, si miscătoare de inima pentru contribuentii vaselor, in urm'a căreia poporulu se si apromise, ca va mai contribui si mai de parte, ca cass'a bisericesca, ce si asiă e camu mica, sa nu scada.—Apoi aducandu multiamita contribuentilor, in numele Biserice, si fiind ca sau cumparatu si unu luminariu mare la care unu Crestinu bunu au datu 6 fl. v. a., pre acestu crestinu l'a numitu cu numele, si apoi provocandune, si cu deosebire pre parintii prunciloru scolari, ca la 2. ore se vina toti la esamenu, esiramu din S. Biserica.—

Mai nainte insa de a incepe descrierea esamenului si a succesului lui, Ve rogu, concedeti-mi M. St. D. Redactoru a aminti despre un'a imprejurara din Protopopiatulu nostru, si adeca: de si acestu Protopopiatu e celu mai miseru, totusi amesuratu stăriloru nostre, se facura in transulu de catra Crestinii nostri frumoșe si nobile fapte crestinesci si filantropice; insa fiindca facatorii acelorale facu pentru marirea lui Ddieu si mantuirea sufletului lor, eara nu pentru laud'a seu trimbitare, asiă parte remānu ne cunoscute—parte se sciu numat in jurulu unde s'au implinitu.—Fiind ca insa avendu si eu norocire din candu in candu a luā a măn'a pretinutulu nostru T. R. si vediendu, ca acolo adese se vestescu astfelu de fapte, care lucrare nu numai ca nu e in contra—ci chiaru dupa invetiatur'a domnedicesca: „asiă sa lumineze“—asiă suspinandu din adānculu inimei, ca

injurul nostru p^ote nu se afla barbati, cari sunt^o exercitati, cu descrierea lucrului pentru jurnalistica, asi^o mi luai libertatea si audacia a scrie asi^o precum sci^o, si prin urmare a Te rog^o pre M. St. D-t^oa a d^o locu in col^onele pretiutului nostru jurnal^o, fiindu spatiu si avendu tempu, c^oci sci^o ca acum sunt^o alte lucruri si mai moment^ose, si ca sunteti prea multu ocupati, urmat^ooreloru siruri :

Me marginescu numai prelenga parochi^oa n^ostra. si asi^o dicu, ca spre bucuri^oa n^ostra, la noi crestini^o din betrani sunt^o usuati a las^o c^ote ceva de pomenire la S. Biserica. Asi^o asta primav^ora unu crestinu bunu anume Alesiu Ratiu, au lasatu 120 f. v. a., pentru care fapta i se aduce public^oa multiamita postindui-sa-i fia tieran^oa usiora, si memori^oa eterna! dorindu c^o se dee cerulu sa se mai afle imitatori! Asemenea spre memoria eterna, s'au donatu pamentielele si fenatiele, ce se afla in possessiunea s. biserice^oi n^ostre, de c^otra in Domnulu adormiti parinti^o si mosii nostri; c^oci frumos^oa si marea gortione canonica si padure biserice^osca impreuna cu frumos^oa Biserica de p^otra, s'au luatu dela stramosii nostri in timpurile vitrige,— si s'au datu la fratii nostri cadiuti in apostasia. —
(Va urm^o.)

Varietati si noutati de di.

(Filantropia.) Nu de multu mori in Vasiarheiu d. Simonu Capdebu, care tota averea sea o test^o spre scopuri de binefacere, afara de aceea cu 17 mii f. fac^o o fundatiune capdebo-^oena, din cari 200 sa se dea unui Teologu arm^oenu si 4 stipendii a 150 f. pentru 4 copii seraci de Arm^oenu, cari au percursu cu succesu bunu gimnasiulu micu.—

(Titlu nou.) „Aurora“ au inventatu in ceste din urma inca uno titlu, menitu, cum se vede a 'mmulti vocabulariu celu micu alu servilismului intre Rom^oni. Acestu titlu e: Strelucitate! Aurora draga, ai grija ca creandu astadi Stralucitati, m^one va trebui sa creezi si: Intunerecitati.

(Multiamita publica.) Subscrii juristi. patransi de bucuria si simtiementele ce le nutrescu ferbinte c^otra toti patronii si binefacatorii lor; prin ac^ost'a 'si tienu de s^onta detorinta a aduce multiamita publica tuturor patroniloru binefacatori, din Bradu—Bai'a de Crisiu—Vacc'a si Crisiciori,— cari, cu ocasiunea maialului tinerimei scolare a noului institutu din Bradu (Comitatulu Zarandu)— au oferitu fierulu lor spre ajutorarea n^ostra,— c^oci, prin zel^os'a staruintia a Dloru invetatori de acolo — Ioane Popescu si S. Bacila, amu priimitu in 3 renduri summ'a de 36 f. v. a., spre egal'a impartire, pentru care se aduce tuturor'a intim'a si public'a n^ostra multiamita.— Dee cerulu, c^o astfelu de patroni bine semtitori c^otu mai multi sa se spor^osca,— cari nu crutia a-si aduce jertf'a cea mai s^onta pe oltariulu patriei si alu natuinei lor,— multiamita intima Dllui Colectante si amicu alu nostru Popescu, care si astadata au sciutu folosi ocasiunea binevenita de a pot^o sprijini si din departare pre vechii sei amici.
S. Trifu jur. de an. II.
Ambr. Bersanu de an. II.
Ales. Comanescu jur. de an. I.

Principatele romane unite.

Despre alegerile municipale din Iasi citimu in „Tribun'a romana“ urmat^orele :

Alegerile n^ostre municipale au esitu bune, forte bune anca, dupa impregiurari. List'a cea adoptata in intrunirea preparatoria de Joi ser'a, aceea au reesitu bine, aceea au triumfatu Domineca; ear listele sioptite au cadiutu. Candidaturele discutate si publicate au covarsitu pe cele insuflate si dietate. Onore professoratului iesianu! onore preotime^oi iesiene! onore tuturor concetateniloru nostri liberi, cari s'au unitu spre a face sa triumfeze candidaturele de principiu, list'a discutate.

Potemu constata aici unu adev^oratu progresu, unu mare pssiu inainte spre imbunatatirea moravuriloru n^ostre electorale: partea cea mai mare din alegatori au votatu in cunoscintia deplina a lucrului, si polit'a n'au cautatu a indrepta consciinti'a omeniloru.

Spunu ca si prefectur'a de politie, c^o pe alte d^oti, au statu frumusiulu de o parte, cu bratiele crucisiu, lasandu breslele in pace. Atat'a tema er^o: c^o nu cumva in loculu bresleloru sa via tagm'a c^o unu legionu, si sa faca a triumf^oa o lista nediscutata si resyratit^ore. Asemenea ingrijurare n'aru fi cuprinsu pe nimenea, deca spre Domineca si Domineca dimineti'a se potea d^o incredintiare la toti de ceea ce se prepu^onea s'au se sciea numai de pre putini, adeca ca prefectulu politiei avea ordinu telegraficu dela d. ministru sa nu se amestece, sa nu exercite nici o pressiune in alegeri.

Bine cuventatu fia ministru^olu, care au datu asemenea ordinu, asemenea deslegare! Breslasii de astadata n'au fostu a-

dusi de'napoi c^o sa voteze pentru candidatii carmuirei. Carmuirea, propriu disa, n'au avutu candidati. Locurile de unde s'au iscuritu listele zise guvernamentale au fostu tinute secretu si invalite in misteriu, de si pecetea secretului si manti'a misterului erau acoperite numai cu unu velu prevediu.

Anca odata, onore clerului poporenu si professoratului din Iasi! Onore tuturor cetateniloru liberi, cari, prin consfatuire publica, au venitu la aceea de au votatu in cugetulu si simtiulu tuturor! Lauda si binecuventare guvernului M. S. care au respectatu marele principiu alu alegeri, c^o temeli'a cea sanatosa a institutiuniloru n^ostre natiunale!

Foile din Romani'a vorbescu inca cu celu mai viu interressu despre alegerile municipale din urma. „Bucimulu“ cu aceea^oi indiscretiune c^o despre preotime, fulgera si trasnesce astadi asupr'a amplotiloru, cari n'au mersu cu guvernulu. Nu fara intristare constatamu ac^osta procedere esagerata a Bucimului, care in nerabdato^orea sea dorintia de a ved^o tote in ti^ora mergendu bine, aru destitui si culc^oa la pamentu pre toti aceea, cari nu sunt^o de o parere cu densulu.

Acestea insa sunt^o primele inceputuri ale absolutismului, care nu-lu dorimu nici decatu principatelor!

Cu multu mai blanda, si dupa noi, mai dr^opta este parerea „Dembovitiei“, carea nu da crediamentu asi^o usioru tuturoru fa imeloru.

D. Negri, agintele principatelor la 'nalt'a p^ort^oa, trecendu prin Bucuresti, s'a dusu la postulu seu. Dor presinti'a bravului representante alu Romaniei va contribui a se desleg^oa odata caus'a monastiriloru inchinate, carea apasa asupr'a tierei cu greutate de plumbu.

Mai multi professori publici se depusera pentru amestecu in trebi politice.

Publicarea

sumelor incurse la fondulu Asociatiunei cu ocasiunea adunarei generale tienute la Hatiegu in 1 si 2 Augustu, 1854.

Comissiunea denumita din partea adunarei gen. spre a conscrie pre acei dd. membrii, cari voru a plat^oi tacs'a de m. ord. a predatu in siedinti'a II. a adunarei gen. sum'a de 210 f. in v. austr. si 2 # in natura si anume dela urmatorii dd.

1) dd. Georgiu Ciuciu parochu gr. or. in Hatiegu pre an. 186³/₄ 5 f., 2) Nicolau Baiasiu Jude primariu 5 f., 3) Bucuru Popoviciu negotiatoru 5 f., 4) Nicolau Petroviciu negot. 5 f., 5) Constantinu Apostolu Senatoru 5 f., 6) Nicolau Popescu proprietariu 5 f., 7) Ioanne Casanu Senatoru 5 f., toti din Hatiegu, 8) Ludovicu Munteanu Cancelistu de Tribunalu 5 f., 9) Marcu Popu Cancelistu Magistr. 5 f., 10) Alessandru Popescu Cancelistu de Tribunalu 5 f., 11) Alessandru Baiasiu proprietariu 5 f., 12) Michaiu Munteanu proprietariu 5 f., 13) Dr. Iacobi Brandusianu advocatu in Bai'a de Crisiu c^o tacs'a de m. ord. nou pe an. 186³/₄ 186⁴/₅ 2 # in natura, 14) Petru Dragiciu Jude procesuale in Dev'a pre an. 186³/₄ 186⁴/₅ 10 f., 15) Isai'a Moldvanu negot. in Dev'a 5 f., 16) Georgiu Bardosi negot. in Dev'a 5 f., 17) Georgiu Bardosi jun. negot. in Boiti'a 5 f., 18) Michaiu iechimu V.Comite in Dev'a m. nou 5 f., 19) Georgiu Nand'r'a proprietaru in Hatiegu m. nou 5 f., 20) Teodoru Popescu m. nou 5 f., 21) Avraamu Ciuciu m. nou 5 f., 22) Marcu Teodosie sen. m. nou 5 f., 23) Marcu Ciuciu m. nou 5 f. toti proprietari din Hatiegu. 24) Marcu Moldovanu Canc. de Trib. in Dev'a m. nou 5 f., 25) Ioanne Ioanichie de Olariu Canc. pre. an. 186³/₄ 186⁴/₅ m. nou 10 f., 26) Aaronu Crainicu prof. in tier'a roman^osca m. nou 5 f., 27) Michailu Dobo de Rusc'a Secretariu magistr. in Orastia m. nou 5 f., 28) Demetriu Eli parochu in Orestia m. nou 5 f., 29) Nicolau Barbu Secretariu in Orestia 5 f., 30) Iosifu Micusia Cancelistu de Tcib. in Hatiegu m. nou 5 f., 31) Georgiu Bercianu prot. in Orestia 5 f., 32) Georgie Nand'r'a Jude procesuale in Dobr'a m. nou 5 f., 33) Dr. Vasilie Gloadariu prof. in Brasiovu pre an. 186³/₄ 186⁴/₅ m. nou 10 f., 34) Ioanne Fodoru prot. in Huned^or'a m. nou 5 f., 35) Antoniu Sanciali jun. Canc. in Dev'a m. nou 5 f., 36) Iacobi Orosz Notariu in Orastia pre an. 186³/₄ 186⁴/₅ 10 f., 37) Ignatiu Rainai procuroru de statu in Dev'a 5 f., 38) Ioanne Crainicu Capitanu in Romani'a 5 f., 39) Marcu Teodosie jun. proprietariu in Hatiegu m. nou 5 f. —

Asi^o dara cu ocasiunea adunarei gen. dela Hatiegu s'a administratu 210 f. 2 # adeca: doue sute diece florini v. a. si 2 # (galbini) in natura.

S'a mai tramesu la fondulu Assoc. prin d. Colectoriu din Muresiu Osiorheiu Ios. Fulepp c^o tacs'e pre an. 186³/₄ 10 f. v. a. si anume:

Dela d. Ioanne Bardosi din M. Osiorheiu 5 f., d. Constantinu Bardosi din M. Osiorheiu 5 f. Summ'a 10 f. v. a.

Dela Secretariatulu Assoc. transsilvane.

Sabiiu in 15 Augustu n. 1864.